

ZGODNJE UČENJE TUJEGA JEZIKA

Vprašanje o tem, pri kateri starosti naj se otroci začnejo učiti tujega jezika, ima različne odgovore. Še vedno se namreč pojavljajo dileme, ali ima morda zgodnje usvajanje/učenje tujega jezika negativen vpliv na usvajanje materinščine in ali morda otrok, ki se že zgodaj začne učiti tuj jezik, ne doseže dovolj visoke razvojne ravni govora in drugih spoznavnih sposobnosti. Z vidika stroke (razvojne psihologije, psiholingvistike) so bile te dileme presežene že v 70-ih letih prejšnjega stoletja, saj so številne psihološke raziskave pokazale, da pomeni zgodnje usvajanje/učenje tujega jezika prednost v razvoju in kasnejšem izobraževanju. Raziskave potrjujejo, da zgodnje usvajanje oziroma učenje tujega jezika pozitivno vpliva na otrokov govorni, spoznavni, osebnostni razvoj in uspešnost v šoli. Hkrati pa raziskave zanikajo prepričanje, da učenje tujega jezika moti učenje materinščine. Raziskave namreč potrjujejo, da poznavanje enega jezika otroku ne povzroča težav pri učenju drugega, prav tako pa učenje drugega/tujega jezika ne moti tekočega govora v prvem jeziku. Še več – otrok si pri usvajanju drugega/tujega jezika pomaga z besedami in jezikovnimi strukturami, ki jih je v enem jeziku že usvojil. Hkrati učenje tujega/drugega jezika prinaša večje zavedanje jezika in njegovih pravil, značilnosti...

Odprto ostaja predvsem vprašanje o tem, katere so primerne metode in oblike poučevanja tujega jezika v vrtcih ter kako zagotoviti kontinuiteto učenja in pri tem upoštevati velike razlike v jezikovnih sposobnostih med otroki. Hkrati je v ospredju vprašanje, ali obstaja kritično obdobje za učenje drugega/tujega jezika in če da, kdaj je. O kritičnem obdobju govorimo, kadar lahko določimo starost, pri kateri je učenje oziroma usvajanje drugega/tujega jezika hitrejše in lažje ter od otroka zahteva manj napora.

Otrokov govor se razvija zaradi potrebe po sporazumevanju s pomembnimi osebami (npr. starši, sorojenci, vzgojiteljicami, vrstniki). Če te osebe govorijo različne jezike, se zaradi potrebe po komunikaciji z njimi razvije dvojezičnost. O dvojezičnosti oziroma večjezičnosti govorimo takrat, kadar se lahko posameznik sporazumeva v dveh ali več jezikih. Dejstvo je, da se otrokov govor najbolj intenzivno razvija v obdobju dojenčka in malčka (od rojstva do treh let) ter v obdobju zgodnjega otroštva (od treh do šestih let). Otrok za razvoj govora potrebuje predvsem spodbudno okolje, v katerem bo lahko rabil govor v različnih okoliščinah. To pomeni, da mora imeti otrok priložnost slišati in uporabiti govor v različnih okoliščinah in da rabi tudi spodbudo s strani odraslih in vrtnikov. Predvsem simbolna igra spodbuja otrokov govorni razvoj. Hkrati pa govor tudi spodbuja razvoj mišljenja ter razvoj različnih socialnih kompetentnosti.

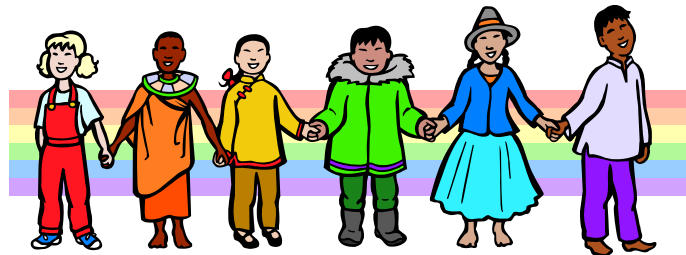
Glede tega, kdaj naj bi bilo kritično obdobje za usvajanje oziroma učenje drugega/tujega jezika, so strokovnjaki deljenega mnenja, vendar se strinjajo, da gre za starost od približno treh oziroma štirih pa do osmih oziroma devetih let. Usvajanje oziroma učenje tujega jezika pred puberteto je povezano z nevrološkiimi, razvojnopsihološkimi ter socialnimi in čustvenimi dejavniki.

Med dejavniki, ki olajšajo učenje drugega/tujega jezika, sodijo:

- posameznik ima rad ali občuduje ljudi, ki govorijo tuj jezik (so zanj pomembni),
- želi biti v prijateljskih odnosih z osebami, ki govorijo tuj jezik,
- verjame, da bodo odnosi z drugimi osebami bolj prijateljski in odprti, če bo tudi on sam znal "njihov" jezik.
- Hkrati na učenje močno vpliva tudi posameznikova motivacija in njegova stališča do učenja tujega jezika. Če za otroka pomembne osebe v njegovem okolju govorijo različne jezike, se bo otrok zaradi potrebe po sporazumevanju z njimi, naučil potrebnih jezikov. Otroci se tako najprej naučijo pozdravov in drugih besed, ki jih potrebujejo v socialnih odnosih.

Med dejavniki, ki otežujejo učenje drugega/tujega jezika, pa je posameznikovo usvajanje drugega/tujega jezika zato, ker je moral iz različnih razlogov zapustiti svojo državo (npr. zaradi vojne, preganjanja, političnih nemirov).

Glede na to, da je usvajanje oziroma učenje drugega/tujega jezika splošno sprejeto kot prednost v razvoju, je seveda logičen sklep, da je dobro z učenjem drugega/tujega jezika pričeti tudi v vrtcu oziroma čim prej v šoli. Vendar pa je pomembno poudariti, da zgodnje poučevanje tujega jezika zahteva posebej izdelane metode in pristope poučevanja. Ti pristopi morajo temeljiti predvsem na poznavanju otrokovega razvoja in učenja v zgodnjem in srednjem otroštvu. Otroku moramo omogočiti, da sliši in uporabi govor v različnih položajih, da mu ponudimo vsebine, ki so zanj zanimive, da se z njim pogovarjamo. Zgodnje poučevanje tujega jezika naj bo povezano z igro, zlasti simbolno, pomembna pa je tudi ustrezna motivacija otrok.

Povzeto po:

- Marjanovič Umek, L. (2005). Usvajanje tujega jezika: primerjava otroci in odrasli. *Panika*, 3 (9), 16-19.
- Marjanovič Umek, L. in Fekonja, U. (2004). Razvoj govora v zgodnjem otroštvu. V: L. Marjanovič Umek in M. Zupančič (ur.), *Razvojna psihologija*. Ljubljana: Znanstvenoraziskovalni inštitut FF.